

ΑΣ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙΟ ΑΙΩΝΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, Ο ΑΙΩΝΑΣ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙΟ ΑΙΩΝΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

Δημήτρης Μαρινόπουλος
Πρόεδρος Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών
(1966-1970 και 1974-1978)

Ε, Ο ΑΙΩΝΑΣ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ Ο ΑΙΩΝΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, Ο ΑΙΩΝΑΣ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ ΑΙΩΝΑΣ ΠΟΥ

Όλοι οι αιώνες βλέπουν μια διαφοροποίηση συνθηκών σκέψης, ζωής, μέσων και αντίληψης. Ο δικός μας αιώνας –και το λέω γιατί έχω ζήσει τα ογδόντα του χρόνια– παρουσιάζει μια επιτάχυνση εξελίξεων που είναι σπάνια, αλλά όχι μοναδική στην ιστορία του κόσμου. Όπως ξέρετε, δεν υπάρχει πρόοδος· υπάρχει μια ανακύκλωση στη ζωή του ανθρώπου που δημιουργεί το αίσθημα της προόδου — κι αυτό γιατί μέχρι σήμερα δεν υπήρχε μακρά μνήμη και πολλά πράγματα φαινόταν πρωτόγνωρα, καθώς δεν μπορούσαμε συγκριτικά να τα συνειδητοποιήσουμε στην ιστορία του κόσμου.

Ανακαλύπτουμε σήμερα πράγματα που σε διάφορα σημεία του κόσμου είχαν προσεγγισθεί από τον άνθρωπο, αλλά η έλλειψη πληροφόρησης δεν τα έφερνε σε γνώση του μεγάλου πλήθους. Η περιορισμένη μνήμη δεν επέτρεψε το πλησίασμα αυτό των γνώσεων και το αποτέλεσμα είναι παλιές ιδέες και δράσεις να φαντάζουν σαν ολοκαίνουργα και φανταχτερά επιτεύγματα. Στον αιώνα που ζήσαμε η ταχύτητα κυκλοφορίας ιδεών και πληροφόρησης επιτρέπει σε μια ζωή να γίνουν γνωστά τα επιτεύγματα και να συνδυαστούν και να αποδώσουν αποτελέσματα στον καθημερινό βίο. Ας γυρίσουμε στον αιώνα μας και στη μικρή περιοχή μας: στην Ελλάδα. Η αρχή του 20ού αιώνα βρίσκει τον κόσμο ακόμη ανεξαρτητοποιημένο και με πιο ελεύθερη προσωπικότητα απ' ό,τι είναι σήμερα, γιατί ο καθένας ζει ελεύθερος και μόνος. Στον αιώνα αυτό εφευρέθηκε και εφαρμόστηκε το αυτοκίνητο, το τηλέφωνο, δόθηκε ο ηλεκτρισμός και εξελίχθηκε η τηλεπικοινωνία με την πολλαπλασιαστική ταχύτητα που γνωρίσαμε στα χρόνια μας. Αυτό σημαίνει ότι η επίδραση γεγονότων, ιδεών, γνώσεων ήταν νοηλική και επέτρεπε στον άνθρωπο να σκέφτεται πολύ πριν δράσει και, αν είχε κάτι καινούργιο να πει, να πρέπει να περιμένει πολύ καιρό την αντίδραση του περιβάλλοντός του. Στον αιώνα μας επιταχύνθηκε τόσο, ώστε μόλις να προφθαίνουμε να κρίνουμε αυτό που γίνεται. Αυτό που λέμε βιομηχανική επανάσταση έκανε 150 χρόνια να έρθει στον τόπο μας και ήρθε ξενόφερτη από πιο εξελιγμένους Έλληνες πρόσφυγες μιας καταστροφής. Αν σκεφθούμε λίγο, θα δούμε ότι μια εθνική καταστροφή, που αποστέρησε από την Ελλάδα το όνειρο της μεγάλης ιδέας,

Το φαρμακείο του Π. Α. Μαρινόπουλου στο Κολωνάκι (1938)

με μια τεχνοκρατική αντίληψη της ανταλλαγής του πληθυσμού, προκάλεσε –με τη μεταφορά της γνώσης των προσφυγικών πληθυσμών μαζί με φθηνά εργατικά χέρια των δυστυχών– τη βιομηχανική επανάσταση –και όχι μόνο– στον τόπο μας. Όλοι μαζί, με τις ανοικτές αντιλήψεις μας, χωρίς να σκεφθούμε το μέλλον και πολλά άλλα πράγματα που δεν είναι της παρούσης, συμβάλαμε ώστε μια φτωχή και δυστυχισμένη χώρα, που αγωνίστηκε ογδόντα χρόνια, να αρχίσει να βρίσκει το δρόμο της σε ένα μεγαλύτερο σχήμα, που είναι η Ευρώπη. Να γιατί πρέπει να βλέπουμε την Ευρώπη σαν μονόδρομο που μπορεί να μας οδηγήσει και πάλι στο σημείο συμμετοχής μας και παραμονής μας στο παγκόσμιο γίγνεσθαι με ελπίδες διάκρισης. Η Ελλάδα πάντοτε μεγαλούργησε όταν βρέθηκε στον παγκόσμιο συναγωνισμό και στο οικουμενικό περιβάλλον. Η μεταβολή του τίτλου της έκδοσής σας σε *Οικονομική Βιομηχανική Επιθεώρηση από Βιομηχανική Επιθεώρηση* αποτελεί μια συνεπή ταύτιση της εξέλιξης του αιώνα μας. Το ίδιο θα έλεγα ότι ισχύει για τον Έλληνα επιχειρηματία. Έναν αιώνα πριν από το δικό μας ο Έλληνας επιχειρηματίας ήταν βασικά έμπορος και κυ-

νηγός ευκαιριών, έδρασε σε ένα κοσμοπολίτικο και πολύ εκτεταμένο διεθνές περιβάλλον και πραγματικά όποιος πέτυχε μεγαλούργησε. Επειδή είχε ανάγκη την παγκοσμιοποίηση, κυκλοφορούσε παντού και η πατρίδα του ήταν στην καρδιά του. Την αγάπη του την έδειχνε με τις δωρεές και τις προσφορές του στον τόπο του.

Ο έμπορος δεν έχει πάγιες εγκαταστάσεις, έτσι μπορεί να μετακινείται εύκολα και ελεύθερα. Στο δικό μας αιώνα τα πράγματα ήταν διάφορα. Στην αρχή η διαφοροποίηση εμπορίου και βιομηχανίας δημιούργησε δύο διαφορετικά πρότυπα ανθρώπων. Ο έμπορος, μη έχοντας δική του παραγωγή και προϊόν, δεν μπορούσε να επιβάλει μια πολιτική και είχε μικρότερο κύρος. Ο βιομήχανος είχε δική του παραγωγή, είχε τυποποιημένο προϊόν με άμεση επίδραση στην οικονομική ζωή, άρα και μεγαλύτερη επίδραση στις εξελίξεις, συνήθως δε και στα περιθώρια κέρδους. Όμως οι πόλεμοι και οι εξελίξεις, κυρίως το μοίρασμα του κόσμου, με την ταχύτητα της επικοινωνίας, τη φθηνότερη μεταφορά και την πολύ μεγαλύτερη πληροφόρηση, άλλαξαν το τοπίο. Εμφανίστηκε και ένας τρίτος τύπος επιχειρηματία,

